

SAMARQANDGA XUSH KELIBSIZ! WELCOME TO SAMARKAND!

UZBEKISTAN
25 UNWTO
GENERAL ASSEMBLY
SAMARKAND I UZBEKISTAN
16 - 20 OCTOBER 2023

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

1913-yil aprel oyidan chiqqa boshlagan

zarafshon

www.zarnews.uz <https://www.facebook.com/zarnews.uz> @zarnews_uz https://twitter.com/zarnews_uz

O'zbekistonga
kelayotgan
xorijlik sayyoqlar
soni ikki barobar
ko'paydi. Turizm
eksportidan
tushayotgan
daromad
to't barobar
o'sdi

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI SHAVKAT MIRZIYOEVNING BUTUNJAHON TURIZM TASHKILOTI BOSH ASSAMBLEYASI 25-SESSIYASIDAGI NUTQI

Hurmatli Bosh kotib janoblari!
Hurmatli delegatsiya rahbarlari!
Xonimlar va janoblar!

Butunjahon turizm tashkiloti Bosh Assambleyasi
25-sessiyasining ochilish marosimida barchangizni
samimiyl qutlashdan baxtiyorman.

Tashkilotimizning yubiley yig'ilishi Buyuk ipak
yo'lining durdonasi, Yangi O'zbekistonning yirik
sayyoqlik maskani bo'lgan ushbu qadimiy shaharda
o'tkazilayotgani chuqur ramzni ma'noga ega.

Jahon sivilizatsiyalari chorrahasida joylashgan bu
betakror shahar asrlar mobaynida Sharq va G'arbni
o'zaro bog'laydigan, savdo, ilm-fan va madaniyatning
chinakam markazi bo'lib kelgan. Mashhur Rimga tengdosh bo'lgan ushbu boqiy zamin ulkan
saltanatlardan poytaxti, ulug' alloma va mutafakkirlar,
aziz avliyo zotlar kamol topgan yurt sifatida bizga
hamisha g'urur bag'ishlaydi.

"Yer yuzining sayqali" deya shuhrat qozongan,
Sharqning ikki buyuk Uyg'onish davri rivojiga ulkan
hissa qo'shgan Samarqand bugungi kunda jahoning
zamonaviy sayyoqlik markazlaridan biriga aylanib
bormoqda. Nufuzli xalqaro tadbirimizning aynan
bu azim shaharda tashkil etilayotgani ham fikrimizni
yaqqol tasdiqlaydi.

Xush kelibsiz ko'hna va hamisha navqiron Samarqanda,
aziz mehmnonlar!

Hurmatli anjuman ishtirokchilar!

Ma'lumki, turizm sohasi jahon iqtisodiyotining eng
eng rivojlanayotgan va istiqbolli tarmoqlaridan biri
hisoblanadi. Global mashhur jarayonlari insonlarning
duyo bo'ylab erkin harakatlanishiga keng imkoniyatlar
eshigini o'chdi.

Butunjahon turizm kengashi ma'lumotlariga ko'ra,
koronavirus pandemiyasidan avval jahon yalpi mahsulotining taxminan 10 foizi, eksportining esa 7 foizi
sayyoqlik sektoriga to'g'ri kelgan.

Afsuski, pandemiyalar ushbu tarmoqqa jiddiy zarba
berdi. Natijada turizm eksporti daromadlari sezilarini
darajada qisqardi, millionlab ish o'rnlari yo'qotildi.

Butunjahon turizmi tashkiloti va sizlar vakillari
bo'lgan davlatlar hukumatlari tomonidan olib borilgan
tizimli ishlari natijasida bugungi kunda global
turizm qayta oyoqqa turmoqda. Barcha mamalakatlar
birgalikdagi harakatlari va yaqin hamkorligi
tufayli ushbu tarmoq yangi muammona va tahdidlar
qarshisida o'zining moslashuvchan va barqarorligini
namoyish etmoqda.

O'tgan yili dunyo miyosida salkam bir milliard
turist xorijga sayohat qildi. Bu pandemiyaga qadar
bo'lgan ko'rsatkichning salkam 70 foizini tashkil
etdi. Joriy yilda ushbu raqam yanada o'sishi
kutilmoqda.

Ko'plab davlatlar hozirgi murakkab vaziyatda o'z
iqtisodiyotini tiklash va dolzarb ijtimoiy muammolar
ni hal etishda turizm sohasiga tayanmoqda. Global
mashhur tarmoqda. Bu albatta bejiz emas: sohaga kiritilayotgan har bir dollar kelgusida
3-4 barobar daromad keltirishini barchangiz yaxshi
bilasiz.

Yaratilayotgan har bir yangi ish o'rni esa boshqa
tarmoqlarda yana 2 ta ish joyini hoslil qilishga imkon
beradi.

Shu ma'noda, turizm mamlakatlarimizning
umumiy farovonligi va barqaror taraqqiyotini ta'minlashning
muhim omilidir, desak, mubolag'a bo'lmaydi. Ayni paytda, u jahon xalqlari o'tasida madaniy
almashuvlari kuchaytiradigan, bag'rikenglik tamoyil
larini mustahkamlaydigan qudratli vositadir.

Hurmatli forum qatnashchilar!

Biz Tashkilotimizning turizmi dunyoning barcha
mintaqalarida jadal rivojlantirish va uni jahon iqtisodiyoti
drayverlaridan biriga aylantirish yo'lida faol
sa'y-harakatlari to'liq qo'llab-quvvatlaymiz. Uning
sohadagi yangicha yondashuvlari, xizmatlar sifatini
keskin oshirish bo'yicha aniq chora-tadbirlari hamda
infratuzilma loyiylariga katta urg'u berayotgani
tahsinga sazovordir.

(Davomi 2-sahifada) >>>

Ayniqsa, Tashkilotning global kun tartibida turizmning asosiy o'rinnegi gallashi, ta'lim salohiyatini
oshirish, kambag' allikni qisqartirishda sayyoqlik
sohasi ulushini oshirish, ko'p tomonlarga sheriklik
aloqalarini kuchaytirishga qaratilgan intilishlari
barchamizning mushtarak maqsadlarimiz bilan
uyg'undir.

Ta'kidlash joizki, so'nggi yillarda Butunjahon turizm
tashkiloti Yangi O'zbekistonning sayyoqlik salohiyatini
to'liq ro'yobga chiqarishda ishonchli va uzoq
muddatli strategik hamkoriga aylandi.

O'tgan davrda mamlakatimiz uchun xavfsiz turizm
bo'yicha qo'shma chora-tadbirlar ishlab chiqildi,
startap loyihalari amalga oshirilmoxda. Shaharlari
rimizda Tashkilotning mintaqaviy anjumanlari o'tkazib
kelinmoqda.

Yaxshi xabardorsizlar, biz so'nggi yillarda
O'zbekistonda keng ko'lami, ortga qaytmas tus
olgan islohotlar dasturini amalga oshiriyapmiz.
Unda asosiy e'tiborni demokratik jamiyat institutlarini
mustahkamlash, iqtisodiyotni liberallashtirish,
xalqimizning turmush darajasini yuksaltirishga
qaratmoqdamiz.

Olib borayotgan "ochiq eshilklar" siyosatimizda
turizm tarmog'iga ustuvor ahamiyat beryapmiz.

Salkam yuzda mamlakat fuqarolari uchun
O'zbekistonga vizasiz kirish tizimini qo'llayapmiz.
Yana 55 ta davlat fuqarolari uchun soddalashtrilgan
elektron viza tartibi joriy etildi.

Biz sayyoqlik biznesining barcha turlarini yuritish
uchun qulay shart-sharoitlarni yaratdik. Soliq va
bojxonalar imtiyozlarini taqdim etdik, kredit va moliyaviy
yordamni kuchaytirdik. Yangi mehmomonxonalar qurish
va xalqaro brendlarni jabol etish, sayyoqlik oqimini
ko'paytirish uchun subsidiyalar ajratilmoqda. Shu
tufayli pandemiya cheklolvariga qaramasdan, biz ikki
yil davomida 800 ta infratuzilma loyihasini amalga
oshirdik.

Birgina Samarqand shahrining o'zida turistik
infratuzilmani yaxshilash uchun 1 milliard dollardan
ortiq mablag' investitsiya sifatida kiritildi.
Bugungi anjumanimiz o'tkazilayotgan "Ipak Yo'li"
sayyoqlik markazi ana shunday yirik loyihalardan
biridir.

Bundan tashqari, sayyoqlik xavfsizligini ta'minlash
maqsadida turizm politisi tashkil etildi.

"Amirsoy" qishki kurorti, "Afsonalar vodiysi",
"Zomin" va "Chorvoq" zonalari ko'plab xorijiy
sayyoqlik e'tiborini tortadigan xalqaro turizm mas
kanlariga aylandi.

An'anaviy turmush tarzi va noyob hunarmand
chilikka ega bo'lgan turizm qishloqlari tashkil
etilmoqda.

Sayyoqlik uchun qulay sharoit yaratish maqsadida
mehmonxona o'rnlari soni 140 mingtaga yetkazildi,
70 ta yangi sayyoqlik marshruti ochildi, 6 ta xususiy
aviakompaniya ish boshladi.

Sayyoqlik sohasida professional kadrlarni
tayyorlashga katta e'tibor beryapmiz. O'zbekiston
tongidagi 35 ta oliy ta'lim muassasasida xalqaro
standartlar asosida malakali mutaxassislar
tayyorlanmoqda.

Samarqanda "Ipak yo'li" turizm va madaniy me
ros xalqaro universitetida 19 ta mamlakatdan kelgan
talabalar tahlis olmoqda.

O'zbekistonga kelayotgan xorijlik sayyoqlik soni
ikki barobar ko'paydi. Turizm eksportidan tushayot
gan daromad 4 barobar o'sdi.

Misol uchun, sayyoqlik soni bu yil Yaponiyadan
- 5 barobar, Hindiston va Italiyanidan - 3,5 barobar,
AQSHdan - 2 barobarga ortdi.

Hisob-kitoblarga ko'ra, joriy yilda mamlakatimiz
ga jami 7 million sayyoqlik tashrif buyuradi. Ushbu
ko'rsatkichni 2030 yilga borib 15 millionga, ichki
turizm oqimini esa 25 millionga yetkazishni reja
qilyapmiz.

TURIZM - UMUMIY FAROVONLIK VA BARQAROR TARAQQIYOTNI TA'MINLASHNING MUHIM OMILI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 16-oktabr kuni Butunjahon turizm
tashkiloti (UNWTO) Bosh assambleyasining 25-sessiyasi ochilish marosimida ishtirok etish
uchun Samarqandga tashrif buyurdi.

(Davomi 2-sahifada) >>>

QADIM GO'SHA BAYRAMI MUNOSIB NISHONLANADI

Ertaga ko'hna va hamisha navqiron Samarqand shahri kuni keng nishonlanadi. Ushbu
sanani bayram sifatida nishonlash tashabbusi 1996-yil 18-oktabrda Amir Temur tavallu
dining 660 yilligiga bag'ishlangan tantanada O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti
Islam Karimov tomonidan berilgan. Shaharga Amir Temur ordeni topshirilgan shu kundan
buyon shahar kuni keng nishonlanib kelinadi.

Bu yil ham an'anaga ko'ra, tadbirlar avvalida
temuriylar mangu qo'nim topgan Amir Temur
maqbarasida Qur'on tilovat qilish va sohibqiron
haykali poyiga gul qo'yish rejalashtirilgan.

Shu zayl Samarqand shahrining xiyobon,
ko'cha va mahallalarida bayram tantanalar
boshsanadi.

Sana munosabati bilan Alisher Navoiy nomidagi markaziy istirohat bog'i va mutafakkir
nomi bilan ataluvchi ko'chada bayram tadbirlari o'tkazildi. Qayd qilingan ko'chaning Universitet
xiyobonidan Amir Temur ko'chasigacha bo'lgan qismida ikkita ramziy darvoza o'matilib, hududda
turli ko'rgazmalar va konsert tomoshalari tashkil etildi.

Viloyat musiqali drama teatrda davlat akademik
kalq cholg'ulari orkestri konserthoz tashabbusi
bo'lib o'tadi. Teatrda soat 17:00 da rejalashtirilgan
ushbu tadbirgacha korxonalar tashkilotlar
xodimlari, ittimoji daftarlarda ro'yxatda turgan
oilalar uchun Yalangto'sh Bahodir spektakli
namoyish etildi.

Bundan tashqari, bayram munosabati bilan
Marmar dehqon bozorida arzonlashtirilgan
qishloq xo'jalik mahsulotlari yarmarkasi tashkil
etilgan. 14-oktabrdan buyon faoliyat olib
borayotgan yarmarka 24-oktabrga qadar davom
etadi.

Viloyat hokimi tasdiqlagan chora-tadbirlarga
ko'ra, Alisher Navoy ko'chasining Universitet
xiyobonidan Otaturk ko'chasigacha bo'lgan
qismida esa qayta ishlangan tayyor oziq-ovqat
va kundalik ehtiyoj mollari yarmarkasi, Amir
Temur va Mirzo Ulug'bek ko'chalari oralig'idagi
hududda esa kiyim-kechak va poyabzal yarmarkasi
o'tkazildi.

Uch ming yillik tarixga ega Samarqand azal
dan ilm, savdo-sotiq va hunarmandchilik markazi,
shuningdek, dunyo tamaddunining yirik markaz
laridan bire bo'lib kelgan. Ko'hna va boqiy sha
harda bugungi kunda ham o'ndan ziyyod yangi
bog' va xiyobonlar tashkil etilgan. Asriy kentning
tabiatini va ildimga mos daraxtlar parvarishlanayot
gan bu manzillar sana munosabati bilan yanada
gavjum bo'lishi kutilmoqda. Chunki shaharda

bayramga mos turli madaniy tadbirlar hamda
konsert dasturlari tashkil etiladi.

Xususan, Abdurahmon Jomiy va Alisher Navoiy
haykali oldida "Samarqand - Sharq gavhari"
mavzusida mushoira o'tkazildi. Umumi o'rta
ta'lim maktablari o'quvchilari o'rtaida "Azim
shahrim Samarqandim", "Samarqand tarixi"
mavzularida hamda hozirgi vaqtida turli sohalar
da faoliyat ko'rsatib, hurmatga sazovor bo'lgan
taniqli insonlar to'g'risida onlayn insholar tanlovi
tashkil qilinadi.

Ma'lum qilinishicha, 18-oktabr kuni soat 16:00
da "Mo'jiza" amfiteatrida, soat 18:00 da "Nuraf
shon" san'at saroyida, soat 19:00 da Qorasuv
maskanidagi "Yangi O'zbekiston bog'i"da konsert
dasturlari namoyish etiladi.

Bayram tadbirlari yakunida mushakbozlik tash
kil etilishi rejalashtirilgan.

Darvoqe, shu kuni shahar aholisiga jamaat
transporti soat 08:00 dan 16:00 gacha aholiga
bepul xizmat ko'rsatish belgilangan. Shuningdek,
tarixiy obidalar, diqqatga sazovor joylar va davlat
muzeylariga bepul kirish mumkin.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI SHAVKAT MIRZIYOEVNING BUTUNJAHON TURIZM TASHKILOTI BOSH ASSAMBLEYASI 25-SESSIYASIDAGI NUTQI

(Davomi. Boshlanishi 1-sahifada).

Hurmatli xonimlar va janoblar!

Keng ko'lamli ishlarmiz jahon hamjamiyati tonidan alohida e'tirofga sazovor bo'imodqa. Jumladan, O'zbekiston Butunjahon turizm tashkilotining "eng tez rivojanayotgan turizm maskanlari" ro'yxatida, shuningdek, mashhur "Gellop" jitmoiyoq tadtqiqot markazining "Sayyoqlik uchun eng xavfsiz davlat" reytingida yuqori o'rinnlari egallab kelmoqda.

Shu bilan birga, mamlakatimiz AQSHning "National geographic traveler awards" ro'yxatida "Yil yanligi" hamda "Gastronomik turizm" nominatsiyalari o'libi bo'ldi.

O'zbekiston o'tgan yili "Jahon musulmon sayyoqlik indeksi"da "eng kuchli sayohat yo'nalihi" sifatida tan olindi.

Hurmatli anjuman ishtirokchilar!

Biz o'z oldimizga juda katta maqsad va rejalarini qo'yanizmiz va bu borada sizlар bilan yaqindan hamkorlik qilishga tayyormiz. Jumladan, Turizmni kompleks rivojanitirish bo'yicha 2030 yilgacha bo'lgan strategiyani ishlab chiqmoqdramiz.

Bu boradagi asosiy yo'nalihi sifatida zamonaviy turizm va transport infratuzilmasini yaratishga ustuvor ahamiyat qaratamiz.

"Toshkent-Samarqand" va "Navoiy-Buxoro" yo'nalihsilar uchun yana 6 ta tezyurar poyezd olib kelinadi, yurtimizda 600 kilometr qo'shimcha temir yo'llar quriladi.

2025-yilden boshlab "Toshkent-Xiva" tezyurar poyezdi qatnovi yo'iga qo'yildi, 2026-yilden esa ushu bo'yalihsil Nukus shahrigacha usaytiriladi.

Shuningdek, "Toshkent-Samarqand" va "Toshkent-Andijon" yo'nalihsilarida xususiy sherliklasi asosida pullik avtomagistrallar quriladi. Natijada ushu bo'yalihsilda manzilga yetib borish vaqtiga 2 barobar qisqaradi.

2030-yilga qadar yana 56 ta zamonaviy avialayner olib kelamiz va aviaparkimizdagi samolyotlar sonini 100 taga yetkazamiz. Bundan tashqari, aviaqatnolar soni 4 barobar oshiriladi. Barcha aeroportlarda "ochiq osmon" rejimi joriy qilinadi, hududlardagi 6 ta yirik aeroport xususiy sherliklasi asosida yangilanadi.

Shuningdek, katta shahar va sayyoqlar ko'p boradigan manzillarda 30 ta yirik turizm klasterlari tashkil etiladi.

Biz yurtimizning madaniy turizm salohiyatini oshirishga ham katta e'tibor qaratamiz.

Ho'zirgi vaqtida mamlakatimiz 8 mingdan ortiq madaniy meros obyektlari mavjud. YUNESKOning Butunjahon madaniy merosi ro'yxatiga 200 dan ziyod moddiy va 6 ta nomoddiy obyektlarimiz kiritilgan.

"Ko'hna tarix durdonlari" milliy dasturi doirasida turistlarni o'ziga jaib qiladigan madaniy meros obyektlari soni 800 tadan 2,5 mingtaga yetkaziladi, 745 ta madaniy meros obyekti restavratsiya qilinadi,

20 ta me'moriy yodgorlikda "ochiq osmon ostidagi muzeylar" tashkil etiladi.

Ziyorat turizmi dasturi doirasida sayohatga keluv-chilar sonini hozirganda uch barobar ko'proqqa oshiramiz. Ansha shu egzu maqsadda tabarruk ziyorat maskanlarining geografiysi kengaytirilib, ularning yagona xaritasi yaratilmoqda.

Samarqandda ulug' mutafakkir bobomiz Imom Buxoriy hazratlari xotirasiga bag'ishlab bunyod etilayotgan muftasham me'moriy majmuua bu boradagi ulkan loyihalarimizdan biri bo'lishiga ishonaman.

Mintaqamiz davlatlari bilan qo'shma sayyoqlik yo'nalihsilarini yaratish, Markazi Osiyooda transport-logistik imkoniyatlarini kengaytirish, jumladan, "Bir tur - butun mintaq'a" dasturini amalga oshirish diqqatimiz markazida bo'imodqa.

Muxtasar aytganda, tibbiy, ekologik, gastronomik, etno, ekstremal va boshqa turizm yo'nalihsilarini rivojanitirish bo'yicha olib borayotgan ishlarmiz hisobini kelgusida kamida 1 millionta yangi ish joylari yaratishni maqsad qilganimiz.

Hurmatli forum qatnashchilar!

Dunyo turizm industriyasining e'tiborga molik yirik taddbiri - Butunjahon turizm tashkiloti Bosh Assambleyesi sessiyasining Samarqandda o'tkazilishi Markazi Osiyo mintaqasi uchun katta tarixiy voqeadir.

Ishonchim komilki, ushu anjuman Tashkilotimizga a'zo mamlakatlar o'tasidagi o'zaro hamkorlikni yanada kengaytirish va unga yangi shiddat bag'ishlashga xizmat qiladi.

Aloqalarimizni har tomonlama chiqurlashtirish uchun quyidagi takliflarni bildirmoqchiman.

Birinchidan, global turizmning eng dolzarb muhammosi - bu turistlarning kafolatlangan xavfsizlik tizimini ta'minlashdir.

Ta'kidlash lozimki, bugungi kunda dunyoning turli mintaqalarida kuzatilayotgan nizo va beqaror vaziyatlar soha rivojiga pandemiyanidan ham ko'ra ko'proq salibiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Ming afsuski, bu jarayonlar oqibatida jozibador va an'anaviy yo'nalihsarda turizm salohiyati va sayyoqlar soni keskin pasaymoqda, xavfsiz turizm uchun doimiy tusga ega bo'lgan xatar va tahdidlar ortmoqda, ularning salibi ta'siri qo'shni mintaqalariga ham tobora kengroq tarqalmoqda, butunjahon madaniy meros obyektlari va ko'hna arxitektura yodgorliklari vayron qilinmoqda va hatto ayrimlari Yer yuzidan yo'q bo'lib ketmoqda.

Bunday ayanchi holatlarning oldini olish uchun barchamiz hamjihat va yakdil bo'lib, bor kuch va sa'y-harakatlarimizni birlashtirishimiz kerak.

Shu maqsadda, ho'zirgi murakkab vaziyatni inobatga oлgan holda, xalqaro turizm sohasida mustah-kam huquqiy asoslarni kuchaytirish maqsadida Birlashgan Millatlar Tashkiloti doirasida Global xavfsiz turizm kodeksini ishlab chiqishni taklif etaman.

Ikkinchidan, iqlim o'zgarishlari tobora kucha-

yib borayotgan davrda "yashil" turizmni rivojanitirish bo'yicha xalqaro Harakatlar dasturini qabul qilish har qachongidan ham dolzarbdir.

Shuningdek, Tashkilotimizning "Yashil" turizmni joriy etish bo'yicha eng yaxshi shahar" nominatsiyasini ta'sis etishni taklif qilamiz.

Tashkilot ko'magida yaqinda ish boshlagan Markazi Osiyo atrof-muhit va iqlim o'zgarishini o'rganish universiteti hamda Samarqanddagagi "Ipak yo'li" xalqaro universiteti hamkorligida Global "yashil" turizm startaplari laboratoriyasini yaratmoqchimiz.

Biz eng yaxshi innovatsion yechimlarni yaratish maqsadida grant mablag'larini ajratishga tayyormiz. Barcha a'zo davlatlar va xalqaro tashkilotlarni ushu loyihiboga qo'shilishga taklif etamiz.

Uchinchidan, imkoniyati cheklangan sayyoqlar uchun quyay sharoitlarni yanada kuchaytirish va inkiyuziv turizmni infratuzilmasini rivojanitirish maqsadida biz Tashkilotimiz doirasida 2025 yilni "Butunjahon inkiyuziv turizm yili" deb e'lon qilish va maxsus deklaratsiya qabul qilishga tashabbusini ilgari suramiz.

To'rtinchidan, Butunjahon turizm tashkiloti huzurida Sayyoqlik bo'yicha tarixiy shaharlar kengashini tuzish maqsadiga muvofiqidir.

Ushbu platforma madaniy meros obyektlariga sayyoqlar oqimini ko'paytirish, tarixiy yodgorliklarni asrash bo'yicha eng ilg'or tajribalar bilan almashish, tavsida va samarali yechimlarni shakllantirish imkonini beradi.

Kengashning birinchi yig'ilishini qadimiy Buxoro shahrida tashkil etishga tayyormiz.

Beshinchidan, bugun biz Samarqandda turizm sohasida mutaxassislar tayyorlaydigan va ularning malakasini oshiradigan, dunyoda o'xshashi yo'q Butunjahon turizm tashkilotining Xalqaro turizm akademiyasini ochidik.

Ishonchim komilki, ushu Akademiya global ta'lim xabiga aylanadi va jahon turizm sanoatini yanada rivojanitirishga munosib hissa qo'shadi.

Kelgusi o'quv yilidagi boshlab O'zbekiston iqtidorli mutaxassislar uchun maxsus grantlarni taqdim etadi va davlatlaringiz vakillarini bu dasturda faol ishtirok etishga chaqiradi.

Oltinchidan, Tashkilotimiz bilan yaqin hamkorlikda Jahon yoshlar turizmi sammitinti Toshkentda o'tkazish haqidagi tashabbusimizi qo'llab-quvvatlaysiz, degan umiddaman.

Aminmanki, ushu forum yoshlarimiz uchun sayyoqliki rivojanitirish loyihalari hamda yangi g'oyalarni yaratishda muhim va foydal maydonga aylanadi.

Yettingchidan, "Ipak yo'li" brendini rivojanitirishga qo'shgan hissasi uchun Tashkilotning maxsus xalqaro mukofotini ta'sis etish tashabbusini bildiramiz.

Ushbu rejani amalga oshirishda biz bugun Butunjahon turizm tashkiloti bilan hamkorlikda ogchan "Ipak yo'li turizm" tematik ofisi faol shug'ullanishi mumkin, deb hisoblaymiz.

Yana bir masala. E'tiboringiz turizm sohasining faol targ'ibotchilar - jurnalistlar, blogerlar va omma-yi axborot vositalari vakillariga qaratmoqchiman.

Tashkilotimiz qo'shimcha platforma yaratish orqali bu iqtidorli va jonkuyar ijodkorlarning katta kuch va salohiyatini birlashtirishda faol rol o'ynashi lozim.

Shu munosabat bilan yetakchi ommayvi axborot vositalari, jurnalistlar va eng yaxshi sayohat blogerlari o'zida birlashtiradigan Global media kampusini tashkil etish vaqtiga keldi, deb hisoblaymiz.

Bunday media forumlarni har ikki yilda bir marta Tashkilot Bosh Assambleyesining navbatdagi sessiyalari doirasida o'tkazish maqsadga muvofiqidir. Birinchi media kampusi yurtimizda qabul qilishga tayyormiz.

Hurmatli xonimlar va janoblar!

Sizlar anjuman davomida Samarqandning qadiyi tarixi, boy madaniyati, uning betakror go'zalligi, xalqimizning urf-odat va an'analari bilan yaqindan tanishish imkoniga ega bo'lasizlar.

Bu azim shahar dunyoning barcha mintaqalaridan tashrif buyuradigan millionlab sayyoqlarni o'ziga jaib etayotgan Buyuk ipak yo'lining chinakam javohiridir.

Siz, azizlar, Samarqandni "Madaniy turizmning xalqaro poytaxti" deb e'lon qilish va tegishli deklaratsiyani qabul qilishga doir tashabbusimizni qo'llab-quvvatlaysiz, deb ishonoman.

Bu yuksak maqom asrlari bo'y o'z tarovalti va beqiyos merosini bezavol saqlab kelayotgan, bag'rikengligi va mehmondo'stligi bilan butun dunyoda shuhrat qozongan Samarqandning mo'tabar nomiga har tomonlama munosib bo'lar edi.

Hurmatli do'star!

Hech shubhasiz, bo'lib o'tayotgan Butunjahon turizm tashkiloti Bosh Assambleyesi sessiyasida qabul qilinadigan hujjatlar va kelishuvlar global turizm industriasining jadal rivojanishiga salmoqlig hissa qo'shadi.

Bosh Assambleya sessiyasi doirasida o'tkazilagan investitsiya va ta'lim forumlari jahonning barcha turopotorlari, oliygohlar va yirik kompaniyalarining o'zaro muloqoti uchun samarali maydon bo'lishiga aminman.

Ushbu forumlarda barcha hududlarimiz o'zlarini boy tarixiy salohiyatini, sayyoqlik imkoniyatlarini to'liq namoyish qiladi hamda istiqbolli investitsiya loyihalari paketini taqdim etadi.

Bu tadbirlarda sizlarni faol ishtirok etishga chaqiran.

Barchangiz Yangi O'zbekistonni o'zingiz uchun kashif etishingizga, ushu tashrif qalblaringizda unutilmas taassurotlari qoldirishiga ishonoman.

Siz, aziz do'starlarimiz uchun O'zbekiston eshlari hamisha ochiq va barchangiz biz uchun doimo qadrli hemonsiz.

Bosh Assambleya sessiyasining ishiga muvaffaqiyat va omadlar tilayman.

E'tiboringiz uchun rahmat.

turizm oqimini esa 25 millionga yetkazish reja qilingan.

Olib borilayotgan keng ko'lamli ishlar jahon hamjamayitining e'tirofga sazovor bo'imodqa. Jumladan, O'zbekiston eng tez rivojanayotgan turizm maskani va eng xavfsiz davlat sifatida xalqaro reytinglarda yuqori o'rinnlari egallab kelmoqda.

O'zbekiston rahbari Turizmni 2030-yilga kompleks rivojanitirish bo'yicha ishlab chiqilayotgan strategiyadagi zamonaliv turizm va transport infratuzilmasini yaratishga ustuvor ahamiyat qaratilishini ta'kidladi. Yuqori tezlikda harakatlanshga mo'ljalangan yangi avtomobil va temir yo'llar quriladi, aviatsiyanport parki 2 barobar kengaytiriladi, aviaqatnolar soni to'rt barobar oshiriladi. Katta shahar va sayyoqlar ko'p boradigan manzillarda 30 ta yirik turizm klasterlari tashkil etiladi.

"Ko'hna tarix durdonlari" milliy dasturi doirasida turistlarni o'ziga jaib qiladigan madaniy meros obyektlari soni 800 tadan 2,5 mingtaga yetkaziladi, 745 ta madaniy meros obyekti restavratsiya qilinadi, 20 ta me'moriy yodgorlikda "ochiq osmon ostidagi muzeylar" tashkil etiladi.

Ziyorat turizmi dasturi doirasida sayohatga keluvchilar soni hozirgandan uch barobar ko'proqqa oshiriladi.

Ayni paytda O'zbekiston yetakchisi global turizmnning eng dolzarb muhammosi - bu turistlarning kafolatlarning xavfsizlik tizimini ta'minlashdi. Xalqaro turizm sohasida mustah-kam huquqiy asoslarni kuchaytirish maqsadida BMT doirasida Global xavfsiz turizm kodeksini ishlab chiqishni taklif etdi.

Iqlim o'zgarishlari tobora kuchaytirish bo'yicha rivojanitirish bo'yicha xalqaro Harakatlar dasturini qabul qilish har qachongidan ham dolzarbigi ko'rsatib o'tildi. Bu boradagi amaliy qadamlar sihatida UNWTO doirasida "Yashil" turizmni joriy etish bo'yicha eng yaxshi shahar" nominatsiyasini ta'sis etish, shuningdek, Markazi Osiyo atrof-muhit va iqlim o'zgarishini o'rorganish universiteti hamda Samarqanddagagi "Ipak yo'li" xalqaro universiteti hamkorligida Global "yashil" turizm startaplari laboratoriyasini yaratish taklif qilindi.

Imkoniyati cheklangan sayyoqlar uchun quyay sharoitlarni yanada kuchaytirish va inkiyuziv turizmni infratuzilmasini rivojanitirish maqsadida O'zbekiston Prezidenti 2025-yilni "Butunjahon inkiyuziv turizm yili" deb e'lon qilish va maxsus deklaratsiya qabul qilishga tayyoriga bildirildi.

Muqoyasa

MO'JIZALAR OSMONDAN TUSHMAYDI

YOXUD XITOY TARAQQIYOTINING SIRLARI HAQIDA

Xitoyliklarning fe'lini bilish uchun avvalo, ularning quyidagi maqollari ni o'qish kerak deb hisoblayman: «O'qib turib fikr qilmaslik - axmoqlik, fikr qilib o'qimaslik - fojia», «Savdoda eng muhimi - pulni sanash, dehqonchilikda - erta turish», «O'g'rilik piyoz o'g'irlashdan boshlandi», «Hatto eng baland tog' ham quyoshni to'solmaydi», «Savdodan topilgan mol - o'ttiz yilga, ter va qon bilan topilgan mol - ming yilga».

Ana shu nuqtai nazarga ega bo'lgan el yaratgan mo'jizalar haqida dunyo tarixchilaridir, adib va siyosatchilar tomonidan ko'p va xo'b yozilgan. Nazarimda, bu mamlakatning Sharqda, kunchiqarda, tag'in okeaning yaqin joylashuvining o'zi mo'jiza. Buni bizda Xudoning nazari tushgan, deyishadi.

Eramizdan oldinroq, garchi, hududlar o'tasida turli nizolar kechgan bo'lsa-da, ushbu zaminda ipakning ixtiro qilinishi Buyuk ipak yo'liga asos solgandi. Buyuk Xitoy devorining qurilishi esa o'sha davr arxitekturasidagina yangilik bo'lib qolmadidi. Bu inshoot xalq zakovatining, hamkorligi va mehnatkashligining chinakam timsoliga aylandi. Zero, tasavvuringiz aniq bo'lishi uchun aytilish mumkin, bizda katta Farg'onana kanali va Kattaqo'rg'on suv ombori qurilishida ham xuddi shunday jarayon kechgan.

Bronza davridayoq xitoyliklarning yer osti ma'danlarini qazib olishni o'zlashtirishgan. Tibet tabobatlari asrlar davomida shakllangan. Bir suhbatimizda O'zbekiston Qahramoni, O'zbekiston xalq shoiri Abdulla Oripov "Uka", Xitoy tabobatining qudratini shundaki, u odamni kasal bo'lishga qo'yamaydi", deganida ming karra haq edi.

Taraqqiyotda, hatto mo'jizalarda ham tasodiflar bo'lmaydi. Xalqning irodasi, zakovatni ham yillar davomida shakllanadi va bizi bu o'lkada ana shu sivilizatsiyaning natijasini ko'rib turibmiz. Payg'ambaramiz Muhammad sollallahu alayhi vasallam "Ilmi Chinda bo'lsa ham o'rganinglar", deb bejiz aytmagani. Bu haqda ko'plab hadisshunoslar rivoyat qilganlar.

Kamina har gal borganimda avvalo, xitoyliklarning harakati hamda munosabatlarni sinchiklab kuzataman, bu elning yutuglari sirini o'zlaridan so'rabs bilishga harakat qilaman. Birinchi anglaganim, ularning cononuna itoatkorligi bo'ldi. Mumkin bo'lmagan ishni qilishmaydi, hech kim ko'rmadi-ku, deb fikrlamaydi, yo'ning ham taqiqlangan qismidan o'tmaydi. Ayniqa, maktab va boshqa o'quv yurtharida kirish uchun qo'ng'iroq chalingach, koridorda hech kimni ko'rmaymiz. Kutubxonalaridagi jumlik va imo-ishorallarga havasim keldi. Buning ustiga, har birida kamida ikkitadan zamonaviy telefon bo'lishiga qaramasdan, sal imkon topsa, yo'lda ham, o'triganda ham gazeta yoki jurnal varaqlaydi. Ayniqa, jamoat joyalarida, albatta, stol ustida gazetalar qo'yilgan.

Janubiy Xitoy viloyatida bir media tashkiloti 20 ta bosma nashrqa - gazeta va jurnallarga ega ekan. Sotsialistik tuzumda kapitalistik ishlab chiqarish munosabatini joriy etgan va bu borada qoyilmaqom natijaga erishayotgan davlat uchun bu ham oddiy hol ekan.

Kiyinishlari oddiy, tanasiga qulay, didiga munosib libos kiyishadi, kuz, qish va bahorda issiq kiyimda yurishadi. Mehmonlarning birorta savoli javobsiz qolmaydi, do'konlarga, mehmonxonaga kirdaningizda doimo xushmuomalada bo'lischadi.

Bir gal mehmonxonada eshibi tashqarisida askardary turgan yigitga salom berdim, u bir qaradi-yu, indamadi. O'zimcha ahvolini so'radim, yana indamadi. Gid bu holatni tushuntirdi: bu yigit faqat yuk bilan keladigan mehmonlarga xizmat ko'rsatar, boshqalar bilan muomalaga kirishsa, ishdan haydalar ekan.

Maktabda kimyo fani o'qituvchisi bilan subbatlashdim, 27 yoshda ekan, universitetini bitirgan, besh yildan beri dars berarkan.

- Oilalikmisiz? - so'radim undan.
- Ha, xotinim trolleybus haydaydi.
- Farzanlaringiz bormi?
- Biz hala bola parvarishiga tayyor emasiz.
- Uyingiz bordir?

Ma'lum bo'lischicha, er-xotin ijara turisharkan, u xususiy uy ortiqcha tashvish va xarajat ekanini aytdi. Buni kundalik jadvalidan ham bilsa bo'larkan. Ertalab 6:30 dan 7:30 gacha xotini bilan sport bog'iда jismoniy tarbiya bilan shug'ullanadi. Yuvinish u ertalabki nonushtaga 40 daqiqa ketadi: 8:30 da ishda bo'lischadi. Ishdan keyin bir saat sayrga ajratilgan. Keyin bir saat kunora kutubxonada yoki sport zalida bo'lischadi. Kechqurun birmalikda kino, teatr yoki konsersga, haftada bir marotaba restoranga borishadi. Uyga asosan uxlash, dam olish uchun kelishadi.

Umuman, Xitoya ko'plab ziyozi va davlat xizmatchilarida uy yo'q ekan. Imtiyozli uy berish ham yo'la qo'yilmagan, ko'p qatori kreditga uy olish mumkin. Agar olaman desa, uy topiladi.

Meni xitoyliklarning o'z sog'iikkilari munosabati qiziqtdi. Ertalab ular safida sport bog'iida bordim. Bog' deganimiz daraxt bilan qoplangan yashillik orasida o'rnatilgan trenajorlardir. Bir gektarlik bunday joylar juda ko'p, atrofida bizdagiga o'xshab kabob yoki somsa pishirilaydi, muqzaymoq sotilaydi. Bu yerda ertalabdan soat sakkizlarga qadar hammani ko'rasizi: yoshu qari, erkagu ayol, hatto hijobdagil ham bir chekkada shug'ullanishadi. Shu sababli Pekinday katta va tig'iz poytaxtda ham dorixona juda kam. Bori ham tabiiy dorivorlar sotadi. Poliklinika mavqeidiagi shifoxonalarda barcha turdagi va toifadagi vrachalar bor. Ular bemorni ko'rish jarayonida birmalikda yoki onlaysa orqali maslahatlashadilar. Retseptda shifokorning imzosi bo'limasa, dorixona dori bermaydi. Darvoqe, kuchliroq dorilar

uchun malakasi yuqori vrachlarga imzo chekadilar. Mabodo oldindan ichib yuran doridan yana olmoqchi bo'sangiz ham, unga vrach ruxsati kerak.

Xitoy bugun dunyoga chinakam mo'jiza ko'rsatmoqda. Hayotning ko'plab sohalarda deyarli har kuni bu yerda albatta, bir ixtiro, yangilik yaratilmoqda. Xususan, mamlakatimiz bilan o'zaro hamkorlik rivojlangan sari biz bu muvaffaqiyat sirlarini ravshanroq bilib boryapmiz.

Bugun yurtimizdagagi ko'plab hududlar Xitoy provinsiyalari va shaharlari bilan yaqin hamkorlik qilmoqda. Xususan, Samarcand viloyati Chin o'lkasining Shensi, Shandun, Szansu provinsiyalari bilan birodarlarashgan holda tadbirkorlikni rivojlantirish, aholini kambag'allikdan chiqarishda mazkur hududlar tajribasini o'zimizda joriy etmoqda. Misol uchun, Narpay va Paxtakor tumanlari Shandun provinsiyasi, Qo'shrabot va Payariq tumanlari esa Shensi provinsiyasi tajribasini qo'llagan holda

aholini kambag'allikdan chiqarish va tadbirkorlikka o'rgatish yo'iga qo'yilmoqda. Szansu provinsiyasi tadbirkorlariga esa

Kattaqo'rg'on tumanida faoliyat olib borishlari uchun surur shart-sharoit yaratib berilmoqda. Ushbu provinsiyalar rahbariyati va tadbirkorlari shu yilning sentabr oyida Samarcandda bo'lib, o'z taqdimatlarini o'tkazdi. Hokimlar, ishbilarmonlar bilan manfaatlari kelishuvlarga erishdi.

Oradan ko'p o'may, Samarcand viloyati delegatsiyasi ham Xitoya borib, mazkr provinsiyalarda o'z taqdimatlarini o'tkazdi. Ko'plab istiqbolli kelishuvlari imzolandi, yirik investitsiyaviy loylahalarini birligallikda amalga oshirishga qaror qilindi.

Shuningdek, turizm, qishloq xo'jalik mahsulotlari yetishtirish va ularni qayta ishslash,

metallurgiya, mashinasozlik, kimyo sanoati yo'nalishlarida hamkorlik ko'lami kengayib bormoqda. Bugungi kunda viloyatimizda Xitoy tadbirkorlari ishtiroyidagi 75 ta korxona mavjud bo'lib, ulardan 18 tasi to'liq Xitoy

kapitali ishtiroyida tashkil etilgan.

Korxonalarning 54 tasi sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish yo'nalishida, 5 tasi qurilish, avtomobilsozlik, savdo va xizmat ko'rsatish sohalarida faoliyat yuritib kelishmoqda. Jumladan, Samarcand shahridagi "Aziya Metal Prof" MCHJ shaklidagi metallurgiya korxonasi 800 dan ortiq ish o'rnlari yaratilgan. Bugungacha xitoylik hamkorlar tomonidan 33 million dollarlik to'g'ridan-to'g'ri investitsiya kiritilgan.

Korxona o'ramali metaldan quvurlar va profillar, ruxlangan va polimerlangan metall tunukalar ishlab chiqaradi.

Bugun Samarcandda Xitoy kompaniyalari tomonidan ishlab chiqarilayotgan avtomobillar savdosini bilan shug'ullanayotgan dilerlar kun sayin ko'payib bormoqda.

Bu bejiz emas, albatta. Ushbu avtomobil sifati, qulayligi, kamxarjiligi, xavfsizlik tizimi va boshqa sifatlari bilan xaridorlar ishonchini qozondi. Muhammi, ularga texnik xizmat ko'rsatish ham kafolamoqda.

Yoki Samarcand shahrida aholiga sifatlari xizmati ko'rsatishda ham Xitoyning "Yutong" kompaniyasi avtobus va elektribuslaridan foydalananligi oling. Bu ham avalo, aholiga qulaylik, qolaversa, transport xizmati ko'rsatuvchi korxona manfaatiga to'la mos kelgani uchun tanlananini unutmastlik lozim.

Anglaganim shu bo'ldiki, Xitoy taraqqiyotining eng katta manbasu bu-xalqining ongu tafakkuri va cononuna itoatkorligi, mehnatkashligi. Negaki, bu o'lkada ishlab chiqarishda odam tishlamaydi, har bir fuqaro agar mehnat qilmasa, xarob bo'lischini biladi. Davlat ana shunday tartib va qoidani mahkam ushlagan. Yaqinda borib kelgan ishbilarmon tanishim yana bir gap aytidi. Xitoya jinoymatchi, landovur, ishyoq-maslarning o'zlaridan ko'ra farzandlari bilan jiddiy shug'ullanishar ekan. Toki shu oildan yana bitta noshud yetishib chiqmasin deb.

U bolalar maxsus maktablarda o'qitilarkan, kasb o'rganishiga imkon yaratilarkan.

Atmosferaning qalinligi 3 ming kilometr bo'lib, sayyoramizni kunduzi qattiq

qizib ketishdan, kechasi esa sovishdan saqlaydi. Shuningdek, yerni kosmos-

dan keladigan ko'plab meteoritlardan asraydi. Atmosfera tarkibida azot va

kislord ko'proq bo'lib, argon, karbonat angidrid, geliy, neon, ksenon,

kripton, vodorod, ozon, ammiak, yod

va boshqa gazlar ham bor.

Shahrlar havosining ifloslanishida

avtomashinalarning hissasi salmoqla

bo'lib, ular havo ifloslanishining 70-

80 foizini tashkil etadi. Avtomobillar

havoga 200 dan ortiq turli aerozol

zarrachalarni chiqaradi.

Bugungi kunda viloyatimizda 379 mdan ortiq avtovositalar

vositalari bo'lib, ularning 93 foizi

xususiy sektorda, 7 foizi davlat

sektorida xizmat qilayotgan trans-

port vositalariga to'g'ri keladi.

Ushbu avtovositalar harakat-

lanishi natijasida yiliga atmosfera-

ga 103526 tonna iflosantiruvchi

moddalar tashlanadi.

Avtomobillar ko'p yuradigan

katta ko'chalar atrofida uglerod

oksidining midori ruxsat etilgan

me'yordan (REM) 2 – 3 marta,

azot oksidi 2 – 2,5 marta ortiqli-

gi kuzatilgan. Jumladan, Samarcand shahring Rudakiy, Gagarin,

Bo'ston saroy, Buyuk Ipak yo'li, Amir

Temur, Mirzo Ulug'bek ko'chalar

hamda Universitet xiyobonida ta-

biatning turli gazlar bilan ifloslanish

darajasi juda Yuqori.

Violyatdagagi transport vositalarining

85 foizi gaz yoqilg'isiga o'tkazilganligi

mutaxassislar tomonidan ijobji baho-

lanmoqda. Atmosferaga eng ko'p zararli

gazlar benzin yoqilg'isidan chiqar ekan.

Avtovositalar tomonidan 1 tonna ben-

zin yoqilg'isi yoqilganda atmosferaga 78

foiz (780 kilogramm) zararli gazlar chiq-

di. Bu ko'rsatkich boshqa yoqilg'ilarida kam

ekan. Jumladan, propyan va butan gazlari 57

foiz, metanda 27 foiz va dizel yoqilg'isida 20 foiz-

ga teng. Demak, ko'rsatkichlar avtovositalarni

ekologik toza yoqilg'isiga turlariga o'tkazish ustida ishsh

lozimligini ko'rsatib turibdi.

Hozirda Samarcand shahrida "Yashil shahar" loyihasi

doirasida olib borilayotgan ijobji ishlar tahsinga lo-

yiq. Agar ekologik toza avtovositali va elektro-

mobilarning sonini ko'paytirishga erishsak,

shahrimizning havosi musaffo, tabiat

toza maskanga aylanadi.

Davlatimiz rahbari viloyatimizga

tashrif buyurganida Samarcand shahri-

ni obodonlashtirish ishlari xorijining ilg'or texnologiyalarini qo'llash, yo'li

harakatini boshqarishni raqamlashtirish

masalasiga alohida e'tibor qarat

"DINAMO" SUPERLIGAGA QAYTDI

Viloyatimiz bosh futbol jamoasi muddatdan avval Superligaga yo'l oldi. Proliganing 21-turi doirasida "Dinamo" o'z maydonida "G'ijduvon" klubini qabul qildi va 4:0 hisobida g'alaba qozondi.

Uchrushuvning 39 va 92-daqqigalarida Dilshod Rahmatullayev dubl qayd etgan bo'sa, 88-daqqigada Hazratjon Tursunqulov hamda 90+5-daqqigada Derrik Ediya Mensa hisobi yirik ko'rinishga keltirdi - 4:0.

Shu tarixa, "Dinamo" 41 ochko jamg'arib, turnir yakuniga yana bir tur qolganda rasman Superligaga qaytdi. O'yindan keyin jamaoa bosh murabbibi Vadim Abramov matbuot anjumanida ishtirok etdi va jurnalistlar savollariiga javob qaytardi.

- Samarqand ahlini g'alaba va Superliga yo'llanmasi bilan tabriklayman, - dedi V.Abramov. - "Dinamo" oly ligaga birinchi marta qaytayotgan yo'q. Ammo bu safar kamida uzoq muddatga Superligada mustahkam o'rın olishini xohladim. Endigi maqsadimiz kelasi mavsum ligada qolish emas, chiqqanga yarasha jiddiy vazifalarni ko'zlashimiz lozim.

Hali biz uchun mavsum tugamadi, muhim babs arafasida turibmiz. O'zbekiston kubogi yarim finali doirasida "Nasaf" ga qarshi maydonga tushamiz va bu o'yinga tayyorlanamiz. "Nasaf" klubni bosh murabbibi Ro'ziqul Berdiyev "G'ijduvon" ga qarshi bahsda "Dinamo"ning o'yinini stadiondon kuzatdi. Men ham ularning o'yinini kuzatib keldim. "Nasaf" championlar ligasidagi g'alabadan keyin g'alabali yurishini davom ettirmoqda. Raqiblarimiz o'z uida o'ynashadi, qolaversa, "Nasaf" kubokning amaldagi g'olibi sifatida ham yarim final favoriti ekaniga shubha yo'q. Ammo futbolda hamma narsa ro'y berishi mumkin, aynisa, bir o'yinlik bahsda. Biz ham final yo'llanmasi uchun "jang" qilamiz.

Vadim Abramov shogirdlari 19-oktabr kuni O'zbekiston kubogi yarim finalida "Nasaf" ga qarshi to'p suradi.

F.RO'ZIBOYEV.

Sport

Viloyat hokimi tomonidan shu yil avgust oyida tasdiqlangan nizomga muvofiq, viloyatdag'i davlat idoralari rahbar xodimlari o'ttasida ilk marta mini futbol bo'yicha "Viloyat hokimi kubogi" musobaqalari tashkil etildi.

Unda viloyat, shahar, tumanlar sektor rahbarlari hamda ularning o'rinosboslaridan iborat jamoalar bahasladi.

Musobaqaning final bellashuvi Samarqand shahridagi Sartepa sport o'yingohida o'tkazildi va viloyat sektor rahbarlari Toyloq tumani sektorlari jamoasiga qarshi maydonga tushdi. Murosasiz kechqan uchrashevda viloyat yetakchilar 4:1 hisobida g'alaba qozondi va "Viloyat hokimi kubogi" sohibi bo'idi.

Uchinchil o'r'in uchun kechqan bellashuva Ishtixon va Urgut tumani mas'ullari babs olib bordi. Yakunda

VILOYAT SEKTOR RAHBARLARI JAMOASI – HOKIM KUBOGI SOHIBI

Ishtixon tumani sektor rahbarlari urgutlik hamkasblaridan ustun keldi - 2:0.

Musobaqaning taqdirlash marosimida viloyat hokimi Erkinjon Turdimov ishtirok etib, bu kabi musobaqalar davlat xizmatchilar va rahbar xodimlari o'ttasida sog'lon turmush tarzini keng targ'ib qilish, ularning hamkorligini yanada mustahkamlashga xizmat qilishini hamda bunday sport tadbirlarini muntazam tashkil qilish kerakligini ta'kidladi.

G'olib jamoalarga kubok va esdalik sovg'alar topshirildi, shuningdek, ishtirokchilar "Eng yaxshi to'purar", "Eng yaxshi darvozabon", "Eng yaxshi himoyachi" nominatsiyalari bo'yicha taqdirlandi.

Ochiq tanlov

shaffof o'tishi zarur

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi tomonidan "Davlat fuqarolik xizmatchilar vakant lavozimlarining yagona ochiq portal" - <https://vacancy.argos.uz/> platformasi tashkil etilgan. Ushbu portal orqali davlat fuqarolik xizmatiga ochiq tanlov asosida ishga kirish uchun barcha fuqarolarimiza teng imkoniyatlar yaratildi.

Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi viloyat filiali tomonidan tanlovlarning ochiq va shaffof o'tkazilishini nazoratga olib, tegishli davlat organlari rahbar va mas'ul xodimlarining mas'uliyatini yanada oshirish maqsadida o'quv-seminarlar tashkil etib kelinmoqda.

Yaqinda o'tkazilgan shunday o'quv-seminarda viloyat va tuman (shahar) hokimliklari tashkiliy kadrlar guruhi rahbarlar hamda viloyatdagi 40 dan ortiq davlat organlari va muassasalarining rahbarlari, Inson resurslarini boshqarish bo'limi mas'ullari ishtirok etdi.

Dastlab Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi viloyat filiali mas'ul xodimlari tomonidan o'tgan davr mobaynida mahalliy hokimliklari va davlat organlarida o'tkazilgan ochiq tanlovlari, tanlov yuzasidan o'tkazilgan monitoringlar natijasida aniqlangan qonun buzilishi holatlari va ularni bartaraf etish yuzasidan ko'rildan ta'sir choralar bo'yicha ma'lumot berildi. Jumladan, "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi Qonunning 26-moddasiga asosan, ochiq tanlovlarning belgilangan tartib bo'yicha o'tkazilishi yuzasidan

viloyat tashkilotlari hamda mahalliy hokimliklarda 61 marta monitoring o'tkazilib, 61 ta taqdimnomma va 21 ta ogohlantirishlar kiritildi. Monitoring natijasi bo'yicha tashkilot rahbarlari va kadrlar xizmati rahbarlarga 15 ta ma'muriy jarima qo'llanildi. Kadrlar xizmati rahbarlaridan 8 nafari egallab turgan lavozimidan ozod etildi, 6 nafariga "Hayfsan" intizomi chorasi qo'llanildi.

Seminarda ochiq tanlovlari va tanlov jarayonlarida yuzaga kelayotgan muammolarni bartaraf etish, suhbat bosqichini tashkil etish va o'tkazish tartibi, uni yanada takomillashtirish, shaffofligini ta'minlash, ochiq tanlovlarga kiritilgan o'zgarishlar, tizimdagi yangiliklar to'g'risida so'z yuritildi.

O'quv-seminar ishtirokchilariga amaliyotda ko'p uchraydigan va ko'plab savollar kelib chiqishiga sabab bo'layotgan muammolarning yechimi bo'yicha tavsiyalar berildi.

B.YO'LDSOSHEVA,
Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi
viloyat filiali inspektori.

Matbuot uyida bo'lib o'tgan anjumanida viloyat transport boshqarmasi boshlig'i A.Ashurov 2030-yilgacha jamoat transportida amalga oshiriladigan o'zgarishlar haqida ma'lumot berdi. Rossiyaning "Simetra" xorijiy korxonasi tomonidan Samarqand shahar transport infotuzilmasini rivojlantirish maqsadida ishlab chiqilgan rejaga ko'ra, 43 ta yangi avtobus yo'nalishlari, jumladan, 8 ta magistral va 35 ta yetkazib beruvchi yo'nalishlar tashkil etiladi.

JAMOAT transportida nima o'zgaradi?

- Xitoydan olib kelganan 100 ta avtobusning 75 tasi o'nga yaqin yo'nalishlarda yo'lovchilarga xizmat ko'rsatib kelmoqda, - deydi Akobir Ashurov. - 2024-yil 1-yanvardan boshlab avtobus haydovchilaridan kunlik tushum talab qilinmaydi. Chunki ular brutto – shartnomasi asosida ishlash tizimiga o'tadi. Ya'ni, bosit o'tilgan masofa va yo'lovchilarga sifatlari xizmat ko'rsatilgani uchun to'lov tizimi yo'lg'a qo'yiladi. Endi jamoat transporti tong soat 6:00da yo'nalishga chiqib, kech soat 20:00 gacha harakatlanib, so'nggi yo'lovchini ham o'z manziliga yetkazib qo'yishga majbur bo'ladi. Avtokorxonalarining ortiqcha xarajatlari maxsus jamg'arma hisobidan qoplab beriladi. Hozirda deyarli barcha avtobuslarda to'lovlar ATTO elektron to'lov tizimi orqali amalga oshirilayoti. Ularning harakatlari GPS trekerlari bilan nazorat qilib borilmoqda.

Shu paytgacha transport boshqarmasi qoshida faoliyat ko'rsatgancha maxsus trans nazoratchilar guruhi boshqarma ixtiyoridan alohida inspeksiya bo'lib ajralib chiqdi. Endi ular mustaqil faoliyat yuritishadi. Chiptasiz yo'lovchilar avtobuslarga chiqarilmaydi, borligi aniqlansa, jarima to'lashadi. Haydovchilar ham chiptasiz yo'lovchilarni olib yurgani uchun jarimaga tortilishi ko'zda tutilgan.

- Bugungi kunda viloyatimizda 15 mingdan ortiq yo'nalishsiz taksi harakatlanmoqda, - deydi boshqarma boshlig'i. - Bir yil ilgari noqonuniy kirakashlik qilib kelgan fuqarolar yo'lovchi tashish bilan o'zini o'zi band qilish tizimiga o'tgach, ularning soni ko'payib ketdi. Biroq viloyatimiz hududida haligacha 2-3 mingga yaqin noqonuniy kirakash faoliyat yuritmoqda. Yangi tashkil etilgan inspeksiya xodimlari ularni aniqlab, huquqbozlarliklarning oldini olishga harakat qiladi.

Matbuot anjumanida "Yashil shahar" loyihasi asosida YTTB mablag'lari hisobidan Samarqand shahriga 350 dona elektrobuslar olib kelinib, yo'nalishlarga qo'yilishi haqida ham ma'lumot berildi.

Dilmurod TO'XTAYEV.

QO'RIQXONADA TALABALAR UCHUN SAYYOR DARSLAR

Joriy o'quv yilidan boshlab Samarqand xalqaro texnologiya universiteti professori Randey Vernon tomonidan Zarafshon milliy tabiat bog'iда talabalar uchun sayyor darslar tashkil etilmoqda.

Sayyor darslar universitet qoshiqliki tabiatshunoslar klubi tashabbusi bilan o'tkazilmoqda.

Klub o'z a'zolari e'tiborini dunyodagi ekologiya muammolari, yurtimizning tabiyi boyliklari, hayvonot dunyosini chuqurroq o'rganishga qaratadi. Shuningdek, atrof-muhitni saqlashga global miyoysida e'tibor kuchayib borayotganini inobatga olib, talaba-yoshlarni mamlakatimiz tabiiy resurslarini himoya qilishga intil-

Viloyat favqulodda vaziyatlar boshqarmasi boshlig'i o'rinosbosari Umid Ahrorov va boshqarma mutaxassisleri ishtirokida kuz-qish mavsumini betalafot o'tkazish, aholi o'ttasida is gazidan zaharlanish hamda gaz-havo aralashmasi chaqナashining oldini olish bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlarga bag'ishlangan matbuot anjuman bo'lib o'tdi.

Mavsumga qanday tayyorgarlik ko'rilmoxda?

Ta'kidlanishicha, kuz-qish mavsumida aholining xavfsizligini ta'minlash, odamlarning hayoti va sog'lig'iga hamda moddiy boyliklari zarar yetkazishi mumkin bo'lgan favqulodda vaziyatlarining oldini olish maqsadida haftaning har chorshanba va shanba kunlari profilaktik tadqiblar o'tkazilmoqda va bunga boshqarmaning 342 nafar xodimi jaib etilgan.

- Joriy yilning 11-oktabriga qadar viloyatdagi 95 ta xususiy uy-joy mulkdorlar shirkatlarining barchasida va 991 mahallada mavsumga tayyorgarlik ishlari o'rganildi, - deydi U.Ahrorov. - Natijada 2214 ta ko'p xonadonli uylarning 1460 tasi tekshirildi. Yonq'in sodir bo'lishiga olib kelishi mumkin bo'lgan 795 ta foydalishni taqilangan nosoz elektr moslama va agre-gatlar uzbib qo'yildi.

Aholi turarjoylarida va boshqa

davlat tasarrufidagi obyektlarda o'tkazilgan tekshiruvlar natijasida xavfsizlik qoidalarini buzgan 116 nafar shaxs 31 million so'm miqdorida ma'muriy jarimaga tortildi. Yonq'in sodir bo'lishiga olib kelishi mumkin bo'lgan 795 ta foydalishni taqilangan nosoz elektr moslama va agre-gatlar uzbib qo'yildi.

Boshqa davlat tasarrufidagi obyektlarda yong'in xavfsizligini ta'minlash borasidagi kamchilik va muammolar bo'yicha viloyat, shahar va tuman hokimliklari, hududiy gaz ta'minoti, elektr ta'minoti idoralari hamda huquqni muhofaza qiluvchi idoralarga ma'lumotnomma va taqdimnomalar kiritilgan.

Prokuror nazorati

O'RMON XO'JALIKLARIDAGI QONUNBUZARLIKlar FOSH ETILDI

Bugungi kunda ekologiya bilan bog'liq muammolar global ko'rinish kasb etib, muayyan sharoitga moslashgan bir butun ekotizim yo'qolib ketishiga olib kelayotgani va bunga, birinchi navbatda, antropogen omillar sabab bo'layotgani barchamizni tashvishiga solmoqda.

Insoniyat tamaddunining barcha bosqichlarda sayyoramiz tabiiy boyliklari, hayvonot va nabotot olami inson hayotiy faoliyati uchun zarur ehtiyoj manbai bo'lib kelgan. Texnika va texnologiya, sanoat yuqori darajada rivojlangan XXI asrda ekologiya, bioxilma-xillikni asrash, tabiatni muhofaza qilish bilan bog'liq muammolar bir mintaqaga yoki bir mamlakatgagina emas, balki butun koinotga o'zing salbiy ta'sirini ko'rsatmoqda.

Samarqand viloyati prokuraturasi tomonidan "Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonun hamda sohaga oid boshqa normativ-huquqiy hujjatlar ijrosi bo'yicha muayyan ishlardan amalga oshirildi.

Ekologik xavfsizlikni ta'minlash, tabiy resurslardan oqilona foydalanish, sanitariya va ekologik holat sifatini oshirish uchun qulay sharoitlar yaratish bo'yicha Samarqand viloyati prokuraturasi tashabbusi bilan bir qator idoralor hamkorligida qo'shma qaror qabul qilindi.

Qaror asosida doimiy ishllovchi idoralararo shtab faoliyati yo'lg'a qo'yildi. Shtab tomonidan o'tkazilgan o'rganishlarda ekologik xavfsizlikni ta'minlash, tabiyi resurslardan oqilona foydalanish, sanitariya va ekologik holat bo'yicha ko'plab qonun buzilish holatlari aniqlanib, aybdorlarga nisbatan tegishli choralar ko'rilmoga.

Viloyat prokuraturasi organlari tomonidan davlat o'rmon fondi yerlарини ажратишадан qonunchilik talablariga rivoj berilishi ustidan nazorat tadbirleri olib borilmoga.

Samarqand viloyatida 10 ta o'rmon xo'jaligi va 2 ta milliy tabiat bog'i mavjud bo'lib, ular foydalanishiga 69 ming 87 hektar (shundan, o'rmon bilan qoplangan 20 ming 410 hektar, o'rmon bilan qoplanmagan 460 hektar, cho'l hududi 2518 hektar, tog'lud 35 ming 874 hektar, to'qay xududi 8821 hektar, tabiyi va sun'iy suv havzalarini 1306 hektar) yetkiztilib berilgan. Bu yer maydonlarining ma'lum bir qismi davlat-xususiy sherikchilik asosida fuqarolarga uzoq muddatli ijaraga berish bilan bog'liq hujjatlar dastlabki xatlovdan o'tkazildi.

Biroq yer maydonlaridan noqonuniy foydalanish, ijaraga berilgan yer maydonlarida o'zboshimchalik bilan qurilishlar qilish, ijara mablag'lari undirilmaganligi, investitsiya majburiyatlarining bajarilmasligi hamda butalar va o'simliklarni nobud qilish kabi qo'pol qonun buzilish holatlari sodir etilgan.

Viloyat prokuraturasi ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va o'rmon xo'jaligi sohasidagi qonunchilik ijrosi ustidan nazorat bo'limi tomonidan mutaxassislar jalb qilingan holda O'zbekiston Respublikasining "Muhofaza etiladigan tabiyi hududlar to'g'risida"gi Qonuni talablariga rivoj qilinishi ahvoli yuzasidan o'tkazilgan o'rganishda Zarafshon milliy tabiat bog'i mansabdar shaxslari o'z vakolatlarini suisite'mol qilib, davlat manfaatlariga juda ko'p miqdorda zarar yetkazish holatlari yo'lli qo'yanliklari aniqlandi.

Chunonchi, qonunning 6, 25-moddalarida belgilangan muhofaza etiladigan tabiyi hududlarning yer uchastkalari faqatgina xususiy buyurtma qo'riqxonalar hamda tabiyi pitomniklar tashkil etish uchun yuridik va jismoniy shaxslarga ijara berilishi mumkinligi hamda butalarni kesish, muhandislik-kommunikatsiya ishlarni amalga oshirish, oqova ushlarni oqizish taqiqlanganligi haqidagi talablar buzilgan. 2020 va 2021-yillarda milliy tabiat bog'i hududidan 39,8 hektar yer maydoni 57 nafr jismoniy va yuridik shaxslarga ijara bitimi va shartnomalarga asosan dam olish maskani uchun ajratish berilib, 28 nafr ijarachi tomonidan 8015 kvadrat metr yer uchastkasidagi butalar va o'simlik duniyosi nobud qiliishi, noqonuniy ravishda qurilish ishlari amalga oshirilishiha yo'l qo'yilgan.

Ijara bitimi va shartnomalarda 57 nafr jismoniy va yuridik shaxslarga milliy tabiat bog'iidan 33,3 hektar yer maydoni ijara berilishi ko'rsatilgan bo'lsa-da, Zarafshon milliy tabiat bog'i mansabdar shaxslari mansabga sovuqqonlik bilan qarab, jami 39,8 hektar yoki shartnomada belgilangan dan 6,5 hektar ziyod yer maydonini noqonuniy ajratib bergen.

Zarafshon milliy tabiat bog'i bilan 72 nafr jismoniy va yuridik shaxslar o'tasida tuzilgan ijara bitimi va shartnomalarda ijarchilarga 37 million 611 million so'm investitsiya kiritish majburiyat yuklatilgan bo'lsa-da, milliy tabiat bog'i mansabdar shaxslari tomonidan majburiyatlarining bajarilishi nazorat qilinmaganligi natijasida investitsiyalar kiritilishi ta'minlanmagani.

Zarafshon milliy tabiat bog'i mansabdar shaxslari o'z vazifalariga loqaylidan bilan munosabatda bo'lishi oqibatida 2023-yil 1-avgust holatida 72 nafr ijaraqidan jami 972 million 155 ming so'm ijara pularini undirish choralar ko'rilmagan.

Bundan tashqari, bog' mansabdar shaxslari tomonidan yuqoridagi qonunning 45-moddasasi tabalari uchun zid ravishda milliy tabiat bog'i hududidan 115,6 hektar yer maydoni qishloq xo'jalik ekinlari ekish uchun fuqarolarga ajratib berilgan.

Mansabdar shaxslarning mansab vakolatlaridan qasddan foydalanish hamda mansabga sovuqqonlik bilan qarashlari oqibatida davlat va jamoat manfaatlariga juda ko'p miqdorda zarar va jiddiy ziyon yetkazganligi holati yuzasidan viloyat prokuraturasi tomonidan jinoyat ishi qo'zg'atilib, tergov harakatlari o'tkazilmoqda.

Zarafshon milliy tabiat bog'i o'tkazilgan o'rganishda dam olish maskani yaratish maqsadida 49 yil muddatga ijara qolning 18,93 hektar yer maydonlarida 22 nafr fuqaro va 2 ta yuridik shaxs tomonidan imorat qurish uchun zarur ruxsatsizma olmasdan og'ir konstruksiyali bino-inshotlarni qurilganligi aniqlanib, ogholantirilishiga qaramasdan ixтиyoriy buzmaganliklari sababli inshootlarning barchasini buzish yuzas-

Yillik mehnat ta'tillari

QAY TARTIBDA HISOBLANMOQDA?

Joriy yilning 30-apreldidan yangi tahrir-dagi Mehnat kodeksi amaliyatga joriy qilindi. Mazkur kodeksning 14-bob, 4-§, 216-235 moddalarida "Har yilgi mehnat ta'tili" bo'yicha normalar belgilangan.

Unga ko'ra, har yilgi mehnat ta'tili dam olish va ishslash qobiliyatini tiklash uchun ish o'rni (lavozimi) hamda o'rtacha ish haqi saqlab qolilgan holda xodim ishdan ozod etiladigan, xodimga har yili ish yili davomida beriladiqan vaqt davridir. Uning turlari quyidagilardan iborat: asosiy mehnat ta'tili (har yilgi asosiy eng kam yoki har yilgi asosiy uzaytirilgan); qo'shimcha mehnat ta'tili.

Har yilgi asosiy eng kam mehnat ta'tilining davomligi 21 kalender kunni tashkil etadi. Bu muddatdan kam ta'til berilishi mehnat qonunchiliqiga talabini buzish hisoblanadi.

HAR YILGI ASOSIY UZAYTIRILGAN TA'TIL:

Bundan tashqari, Kodeksda har yilgi asosiy uzaytirilgan ta'tillar muddatları belgilangan bo'lib, una ko'ra: yoshi va sog'lig'ining holati hisobga olingan holda har yilgi asosiy uzaytirilgan ta'til beriladi:

18 yoshgacha bo'lgan shaxslerga - 30 kalender kun;

I va II guruh nogironligi bo'lgan xodimlarga - 30 kalender kun.

Davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari xodimlariga davomligi 27 kalender kun bo'lgan har yilgi asosiy uzaytirilgan ta'til beriladi, bundan davlat xodimlarining aymal toifalari uchun qonunda har yilgi asosiy uzaytirilgan ta'tilning uzozroq davomligi belgilangan hollar mustasno.

HAR YILGI QO'SHIMCHA TA'TILLAR:

Mehnat kodeksi bo'yicha quyidagi hollarda har yilgi qo'shimcha ta'tillar: mehnat sharotlari noqulay ishlarda band bo'lgan xodimlarga; noqulay tabiiy-iqlim sharoitlarda ish bajarayotgan xodimlarga; bitta tashkilotda yoki tarmoqda ko'p yillik ish stajiga ega bo'lgan xodimlarga; qonunchilikda, jamoa Kelishuvlarida, shuningdek, jamoa shartnomasida, ichki hujjatlarda, mehnat shartnomasida nazarda tutilgan boshqa hollarda beriladi.

Mehnat kodeksining 220-moddasasiga asosan, xodimga u bitta tashkilotda yoki tarmoqda ishlagan har 5 yil uchun davomligi 2 kalender kun bo'lgan, biroq jami 8 kalender kundan ko'p bo'lgan har yilgi qo'shimcha mehnat ta'tili beriladi.

Misol uchun, xodimning ushbu tashkilotda yoki tarmoqda ishlagan har 5 yil ish stajiga 2 kalender kun, 10 yil ish stajiga 4 kalender kun, 15 yil stajiga 6 kalender kun, 20 yil va undan ortiq ishlagan ish stajiga 8 kalendar kun har yilgi qo'shimcha mehnat ta'tili beriladi.

Qonunchilikda, jamoa Kelishuvlarida, shuningdek, jamoa shartnomasida, boshqa ichki hujjatlarda yoki mehnat shartnomasida ushbu 220-moddasasi birinchi qismida nazarda tutilgan har yilgi qo'shimcha mehnat ta'tili olish huquqini beruvchi ish stajiga boshqa ish beruvchidagi yoxud boshqa tarmoqdagisi ish stajini kiritish nazarda tutilishi mumkin.

TA'TILLAR DAVOMIYLIGINI HISOBLAB CHIQARISH:

Amaldagi Mehnat kodeksida ta'til muddatlarini kalendar kundarda hisoblanishi belgilandi. Eski Mehnat kodeksida ta'til muddatları ish kunida hisoblanardi, bunda haftaning yakshamba kuni ta'til muddatini hisoblashda inobatga olinmas edi. Ya'ni, endi xodimlarning har yilgi asosiy va qo'shimcha mehnat ta'tillarining davomligi kalendar kundarida hisoblab chiqariladi.

Har yilgi mehnat ta'tili davriga to'g'ri keladigan ishlanmaydigan bayram kunlari mehnat ta'tillarining davomligini belgilashda hisobga olinmaydi.

Barcha hollarda qonunchilik bilan belgilangan

ta'tillarni jamlashda ularning davomiyligi bir ish yili uchun 56 kalendar kundan oshil ketishi mumkin emas.

Ishning birinchi yili uchun har yilgi mehnat ta'tili quyidagi to'fadagi qonunchilarga ishlab berilgan vaqtiga mutanosib ravishda haq to'langan holda to'liq davomiylikda beriladi:

har yilgi mehnat ta'tili o'quvchilarining qo'shimcha tashkilotlari tashkil etiladi. Ushbu to'fadagi xodimlarning ikkinchi va keyingi ish yillari uchun har yilgi mehnat ta'tili to'liq hajmda haq to'lanadi;

birinchi ish yilda olti oydan kam ishlagan o'rindoshlarga - asosiy ish bo'yicha har yilgi mehnat ta'tili bilan bir vaqtida mehnat ta'tili berilganda.

MEHNAT TA'TILINI HISOBLASHDA XODIMNING ISH YILI

Ish beruvchilar tomonidan xodimlarga yillik mehnat ta'tili berish uchun ish yilini hisoblashda xatoga yo'l qo'yish xolatlari ko'p kuzatilmoqda.

Ish yili deganda xodimning muayyan ish beruvchida o'n ikki oyga teng bo'igan va haqiqatda ish boshlangan sanadan e'tiboran hisoblab chiqariladigan ish davri tushuniladi.

Misol uchun, xodim 2015 yil 4 avgustdan ishga qabul qilingan bo'lsa, ushbu xodimning 2023 yildagi mehnat ta'tili uchun ish yili 04.08.2022 yildan 04.08.2023 yilgacha deb hisobga olinadi.

TA'TIL OLISH HUQUQINI BERADIGAN ISH STAJI

Amaldagi Mehnat kodeksining 226-moddasasida har yilgi mehnat ta'tili olish huquqini beradigan ish stajini hisoblab chiqarish tartibi belgilangan.

Har yilgi asosiy mehnat ta'tilini va bitta tashkilotda yoki tarmoqda ko'p yillik ish staji uchun qo'shimcha ta'til olish huquqini beruvchi ish staji jumlasiga quyidagi kiradi:

ish yili davomida haqiqatda ishlangan vaqt; xodim haqiqatda ishlangaman, lekin mehnat ta'g'risidagi qonunchilikka va mehnat haqidagi boshqa huquqiy hujjatlariga, mehnat shartnomasiga muvofiq uning ish o'rni (lavozimi) saqlangan vaqt, shu jumladan, har yilgi mehnat ta'til vaqt, dam olish kunlari, ishlanmaydigan bayram kunlari hamda qonunchilikda belgilangan boshqa davrlari;

mehnat shartnomasi qonunga xilob ravishda bekor qilingan, xodim boshqa ishga o'tkazilganda yoki u ishdan chetlashtirilganda qonunchilikka va mehnat haqidagi boshqa huquqiy hujjatlariga, mehnat shartnomasiga muvofiq uning ish o'rni (lavozimi) saqlangan vaqt, shu jumladan, har yilgi mehnat ta'til vaqt, dam olish kunlari, ishlanmaydigan bayram kunlari hamda qonunchilikda belgilangan boshqa davrlari; agar tibbiy ko'rikdan o'tmaslik yoki mehnatni muhofaza qilish sohasida bilim va ko'nikmalar tekshiruvidan o'tmaslik xodimning aybisiz yuz bergan bo'lsa, majburiy tibbiy ko'rikdan o'tmagani yoki mehnatni muhofaza qilish sohasida o'quvda o'tmagani hamda bilim va ko'nikmalari tekshiruvdan o'tmagani xodim ishchan chetlashtirilgan davr;

agar xizmat tekshiruv natijalariga ko'ra, mehnat majburiyatlarning boshlangan qonunchilikda xodimning iltimosiga ko'ra beriladigan, ish yili davomida ikki haftadan oshmaydigan ish haqiqatda ishlangan vaqt;

jamaa kelishuvlarida, shuningdek, jamaa shartnomasida va ichki hujjatlarda, mehnat shartnomasining shartlarida nazarda tutilgan boshqa vaqt davrlari.

Har yilgi asosiy mehnat ta'tilini olish huquqini beradigan ish staji jumlasiga quyidagi kiritilmaydi:

xodim uzrli sabablaris ishda bo'lgan davrlari;

xodim ishchan chetlashtirilgan davrlar, bundan ushbu 226-modda birinchi qosimining to'rinchi, besinchi va oltinchi xatboshibarida nazarda tutilgan hollar mustasno;

bolani parvarishlash uchun beriladigan ta'tillar vaqt;

Shuningdek, ayrim hollarda ish beruvchi tomonidan xo'dimning homiladorlik va tug'ish ta'llilarida, mehnatga layoqatsizlik davrida bo'lgan vaqt yillik mehnat ta'tillarini hisoblashda inobatga olinmasligi kuzatilmoqda, ushbu holat mehnat qonunchilik hujjatlarini buzish hisoblanadi.

UZAYTIRISH YOKI BOSHQA MUDDATGA KO'CHIRISH

Xodimlar quyidagi hollarda har yilgi mehnat ta'tilini uzaytirish yoki boshqa muddatga ko'chirish huquqiga ega: vaqtinchida mehnat qobiliyatiz davrida;

homiladorlik va tug'ish ta'llilining muddati boshlanganda; har yilgi mehnat ta'tili o'quv ta'tiliga to'g'ri kelib qolganda; davlat yoki jamaat majburiyatlarning bajarayotganda, agar qonunchilikda bunday majburiyatlarning bajarish uchun ishchan etish nazarda tutilgan boshqa holarda;

jamaa kelishuvlarida yoki jamaat shartnomasida nazarda tutilgan boshqa holarda.

Xodim har yilgi mehnat ta'tiliidan foydalanishga to'sqinlik qiladigan, yuzaga kelgan sabablar to'g'risida ish beruvchini yozma shaklida xabardor qilishi

Biz organik, ya'nii tirk tabiatda uchraydigan muddalar bilan anorganik, ya'nii tirk bo'limgan minerallar, tuzlar, qazilma rudalarda uchraydigan nomoddalarini farqlay olamizmi?

Bu nima uchun kerak, degan savol tug'ilishi mumkin. Agar bu insonlar sog'lig'i uchun hayot va mamot masalasi bo'lsa-chi?

Masalan, aytaylik, inson organizmida yod yetishmasa, bo'qoq kasalligiga uchraydi. U odamni davolash uchun yong'oq po'sti, mag'zi yoki dengiz o'tlari (yodga boy bo'lgan), o'zimizda uchraydigan, tarkibi yodga boy bo'lgan "qo'ytikan" dan foydalansila, ular kimyoiy, termik ishlolvlsiz qo'llanilsa, yaxshi natija berishi mumkin. Lekin bu davolashda anorganik muddalar, ya'nii turli kimyoiy yo'llar bilan olingan tabletka, preparatlar, tuzlar, foydal qazilmalar tarkibida uchraydigan yod moddasidan foydalansila, ular aks ta'sir qilib, yomon natijalarga olib kelishi mumkin.

Chunki ular odam organizmiga kirkandan so'ng erib, singib ketmasdan, organizmdagi kichik soch tolaasidek ingichka qon kapillyarlariga tiqilib qolib, qonning asosiy vazifasi, ya'nii tanani oziqilantirish va tomirlarda qolgan foydasiz cho'kindilarni qaytib olib ketib, organizmning tozalanishiga to'sqinlik qiladi. Buning natijasida esa har xil organlar: buyruk, jigar, o'tqopi va har xil bezlarda tosh hosil bo'lishi, qon bosimi ko'tarilishi, qandli diabet, oyoq va qo'llarda og'riq paydo bo'lib, harakatlar cheklanishi kabi kasalliklar kelib chiqadi.

Tanqli amerikalik gerontolog olim Pol Bregg inson salomatligini saqlash yo'lida ancha ko'p tadqiqotlar olib borgan, dunyoning turli mamlakatlarda bo'lgan va aholining turmush tarzi, qanday va qaysi moddalarni iste'mol qilishi, necha yil yashashi to'g'risida ma'lumotlar to'plagan.

Pomidor italyancha "Romodoro" so'zidan olingan bo'lib, "oltin olma" degan ma'noni anglatadi. Pomidor tarkibida o'rtacha 1,5 foiz atrofida oqsil, 2 foizdan ko'proq kletchatka, 5-6 foiz atrofida uglevodilar mavjudligi hisobga olinsa, bu sabzavot yuqori energetik qlymatiga ega emas. Lekin pomidor biologik faol muddalariga boy. Pomidorda uchraydigan ana shu biologik faol muddalar turkumiga karotinoidlar, vitaminlar va mineral muddalar kiradi. Mana shularning o'zi pomidorning inson uchun juda muhim sabzavot ekanligidan dalolat beradi. Biz esa pomidorning karotinoidlar manbai ekanligi va uning inson salomatligini saqlashdagi o'rni haqida ba'zi mulohazalarini keltiramiz.

"Oltin olma"ning foydali xususiyatlari

Karotinoidlar meva va sabzavotlarga sariq-pushiti, ba'zan qizil rang beruvchi bo'yoq muddalari hisoblanadi. Meva-sabzavotlar tarkibida eng kop uchraydigan karotinoidlarga karotin, likopin, ksantofillar kiradi. Shularidan pomidor tarkibida asosan karotin va likopin uchraydi. Yaxshi pishib yetilgan pomidoring 100 gramida o'rtacha 0,6-0,7 milligramm karotin, 4,5-5,5 milligramm likopin bor. Pomidorning qizil rangi uning tarkibida likopin pigmenti borligidan dalolat beradi. Likopin inson organizmida karotin singari A vitaminiga aylanmasa-da, muhim funksional ahamiyatga ega. Likopinning eng muhim xususiyatlardan biri uning yuqori darajada antioksidantlidir. Likopinning ana shu xususiyati inson organizmida hujayralar qarishining oldini oladi va

yurak qon-tomir kasalliklarining rivojlanishiga qarshi ta'sir ko'rsatadi.

XXI asrning boshlarida Garvard universiteti olimlari erkaklarda o'tkazilgan tadqiqotlar natijalari asosida likopin prostat sararoni kasalligini sezilarni darajada kamaytrishini aniqladi.

Katta yoshdagagi odamlar organizmi uchun likopinning bir kunlik me'yori 5 milligramdan 10 milligramgacha bo'ladi.

Yosh bolalar uchun 3 milligramm qilib belgilangan. Agar kishi kuniga 150-180 gramm yaxshi pishib yetilgan qizil yoki pushti-qizil pomidor iste'mol qilsa, organizm talab qiladigan kunlik me'yorning 80-90 foizini qondirgan hisoblanadi.

R.NORMAXMATOV,
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti professori,
A.G'AFUROV,
katta o'qituvchi.

REKLAMA, E'LONLAR, BILDIRISHLAR / Gazetamiz haftada uch marta - seshanba, payshanba va shanba kunlari chop etiladi / Gazetada chop etilayotgan reklama va e'lolar tezkor, samarali va hamyonbop / MUROJAAT UCHUN TELEFON: 66-233-91-56

Sadriddin KAMOLOV

Beshafqat o'lim tajribali shifokor, mon-hir jarroh Sadriddin Kamolovni oramizdan olib ketdi.

S. K a m o l o v 1946-yilda Samarqand shahrida tug'ilgan. Ilmga chanoqligi, shifokorlikka qiziqishi tufayli shu kasbin tanlab, Samarqand meditsina institutida o'qidi 1970-yilda institutni tugatgach, Jizzax viloyatida internaturani o'tadi. So'ngra 1971-1974-yillarda Samarqandda gi onkologik xastaliklarni davolash shifoxonasida ishladi.

Keyinroq, ya'nii 1974-1982-yillarda Samarqand shahar shifoxonasi jarrohlik bo'limi mudiri sifatida samarali mehnat qildi. Qo'li yengil, tajribali shifokor sifatida el ichra hurmat qozondi, o'nlab yoshlarga

kasb sirlarini o'rgatdi. Shuning uchun Sadriddin Kamolovichni Samarqand meditsina instituti 2-kliniki jarrohlik bo'limi boshlig'i lavozimiga taklif etishdi. Ustoz ushbu shifo maskanida o'n yildan ortiq vaqt fidoyilik bilan ishladi. 2000-yilda esa kasb sirlarini yoshlarga o'rgatishni yiyatida Samarqand davlat tibbiyot universiteti jarrohlik kafedrasi dotsenti sifatida faoliyat yuritdi.

Ustoz qayerda ishlamasin, vazifasiga sadoqat bilan mehnat qildi, shogirdlarining kamoliga munosib hissa qo'shdidi. S.Kamolovning xotirasini uning hamkasblari va shogirdlari qalibda abadiy saqlanadi.

BIR GURUH SHOGIRDLLARI.

DA'VOLAR BO'LSA...
Samarqand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Xodjayev Farrux Farxodovich notarial idorasida marhum Ochilov Muinga (2021-yil 4-avgustda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoqda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Xodjayev Farrux Farxodovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri Chuqur yo'k chasi, 9-“B” uy.

Samarqand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Rahimova Komila Faxriyevna notarial idorasida marhum Turabov Amin Muhammadiyevichga (2016-yil 27-iyulda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoqda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Rahimova Komila Faxriyevna notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri Abdurahmon Jomiy ko'chasi, 51-uy.

Samarqand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Ismoilova Shahlo Bahrilloyevna notarial idorasida marhum Mirzayarov Xursanga (2021-yil 9-iyulda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoqda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Xodjayev Farrux Farxodovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri Chuqur yo'k chasi, 9-“B” uy.

Samarqand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Rahimova Komila Faxriyevna notarial idorasida marhum Zoxidov

yevna notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri Abdurahmon Jomiy ko'chasi, 17-uy.

Samarqand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Ismoilova Shahlo Bahrilloyevna notarial idorasida marhum Urnova Tadjiga (2013-yil 1-sentabrda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoqda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Ismoilova Shahlo Bahrilloyevna notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri Abdurahmon Jomiy ko'chasi, 17-uy.

Samarqand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Xodjayev Farrux Farxodovich notarial idorasida marhum Mirzayarov Xursanga (2021-yil 9-iyulda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoqda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Xodjayev Farrux Farxodovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri Chuqur yo'k chasi, 9-“B” uy.

Samarqand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Rahimova Komila Faxriyevna notarial idorasida marhum Zoxidov

Umarkulga (2006-yil 26-fevralda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoqda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Rahimova Komila Faxriyevna notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri Abdurahmon Jomiy ko'chasi, 51-uy.

Jomboy tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Mamatqulov Otabek Bolbekovich notarial idorasida marhum Axmonov Muxtor Usarovichga (2022-yil 3-fevralda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoqda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Mamatqulov Otabek Bolbekovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Jomboy tumanı Saroy ko'chasi, 15-uy.

Payariq tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Muhammadiyev Farhod Jo'raqulovich notarial idorasida marhum Davirova Anorolga (2023-yil 16-martda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilgan. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Muhammadiyev Farhod Jo'raqulovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Payariq tumani Chelak shaharchasi, Istiqlol ko'chasi, 73-uy.

"Yegan taoming dori bo'lsin, yegan doring taom bo'lsin"

yoki organik va anorganik muddalar farqi xususida

ma'danli tuzli suvlarni ichishda ehtiyoj bo'lish kerakligini aytgan. Sababi o'sha ma'danlar anorganik muddalar bo'lsa, ehtiyoj bo'lish yoki ichmaslikni aytgan. U ichish uchun eng yaxshi suv, bu distillangan suv deb hisoblangan, chunki bunday suv organizmni turli chiqindisi, tuzdaridan tozalaydi, degan. Anorganik muddalar va organik muddalar bir xil element sifatida yozilgani bilan, tarkibi farq qiladi.

Buni bilmagan yoki e'tibor qilmagan ba'zi tibbiyot xodimlari, tabiblar kasallarga anorganik muddalardan foydalishni tavsiya qilishadi.

Bunday xodimlar organizmda har xil organlarda tosh va tuz hosil bo'lishini boshqa sabablardan deb hisoblaydi. Pol Bregg esa asosiy sababi tuz va shakar yoki tarkibida tuz va shakar bo'lgan muddalar bo'lishini yozgan.

Ulug' bobomiz Abu Ali ibn Sino ham o'z giyohlar, hayvon, parranda va asalari yordamida davolagan.

Shuningdek tabobatda, "Yegan taoming dori bo'lsin, yegan doring taom bo'lsin", degan oltin qoida bor.

Qishloq xo'jaligida meva-cheva, sabzavotlarni oziqilantirishda ham biologik o'g'itlar, go'ng, daraxtlar shoxlari, barglari, o'simliklar xashagi kabilardan foydalansila, ancha foydal bo'lar edi. Afsuski, ular yo yoqib yuboriladi yoki chiqindixonalarga tashlanadi.

Qurbanali HASANOV.

Xotira

Nasim Namozov bolaligidan adabiyotga mehr qo'ydi, o'zbek adiblarining asarlari ni sevib o'qidi. Adabiyotga bo'lgan ishtiyoq uning faoliyatida ham o'z aksini topdi.

Zulfiyadan minnatdorlik maktubi olgan tadqiqotchi

Uning asosiy mehnat faoliyati Samarcand iqtisodiyot va servis institutida kechdi. Dastlab tillarni o'qitish kafedrasini mudiri lavozimida ishladi. So'ngra institut "Kadrler uchun" ("За кадры") gazetasining muharriri vazifasini bajardi. 2009-2010-yillarda institutda chop etib kelinayotgan "Servis" jurnalining tahririyat a'zosi va muharriri sifatida faoliyat ko'rsatdi.

N.Namozov 1973-1974-yillarda o'zbek adabiyotining taniqli shoiri Hamid Olimjon ijodini o'rganish bo'yicha ilmiy-tadqiqot olib bordi. Toshkent, Moskva va Sankt-Peterburg shaharlar arxivlari materiallari asosida ma'lumotlar to'pladi. Bu ma'lumotlarni "Sharq yulduzi" jurnalida e'lon qilinib bordi. 1977-yilda O'zbekiston xalq shoiri Zulfiyaxonim Nasim Namozovichga maktab yo'lab, minnatdorchiligini izhor etdi.

1979-1984-yillarda O'zbekiston Fanlar akademiyasi Til va adabiyot instituti tomonidan chop etilgan Hamid Olimjonning 10 jildlik akademik nashrini tayyorlashda Zulfiya, S.Asimov, K.Yashin, I.Sultonov, M.Qo'shjonov, S.Erkinovlar qatorida N.Namozov ham qatnashadi.

1980-yilda Nasim Namozovning "Adabiyotlar qardoshligi" nomli monografiysi nashr etildi. 1981-yilda esa Hamid Olimjon va Lev Tolstoy ijodi asosida qilgan ilmiy tadqiqoti natijasida unga filologiya fanlari nomzodi ilmiy darajasi berildi. Keininchalik dotsent unvoniga sazovor bo'ldi.

N.Namozov izlanishlari jarayonida ilmiy-publisistik yo'nalishdagi 160 dan ortiq maqolalari "Oktabr", "O'zbekistonda ijtimoiy fanlar", "Sharq yulduzi", "Звезда Востока" kabi jurnallarda va ilmiy to'plamlarda chop etildi.

Nasim Namozov yarim asrlik faoliyatini ilmiy-pedagogik sohaga bag'ishladi. Mehнат jamoasida o'zing kamtarligi, mehnatsevarligi bilan hurmat-e'tiborga sazovor bo'ldi. Shuningdek, talabalarning sevimli ustozi sifatida o'zidan yaxshi nom qoldirdi. Ustozning oxirati obod, ruhi shod bo'lsin.

Leyla XUSAINOVA,
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti tillarni o'qitish kafedrasini dotsenti.

